

ในการศึกษาเรื่อง ความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์โบราณสถาน ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์โบราณสถาน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์โบราณสถาน 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการอนุรักษ์โบราณสถาน ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน และได้้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ ด้วย จำนวน (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาค่าความแตกต่าง ด้วย t-test และ F-test (One way ANOVA) ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ผลการศึกษา

จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 366 ชุด พบว่า

กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งเป็นเพศหญิง โดยเกือบครึ่งเป็นผู้มีอายุ 26-40 ปี และเป็นผู้มีการศึกษาอยู่ในระดับตั้งแต่อนุปริญญา/ปวส/ปวท ขึ้นไป ประมาณหนึ่งในสาม เป็นผู้มีอาชีพ ค้าขาย/เจ้าของธุรกิจ โดยที่เกินกว่าครึ่งเป็นผู้มีรายได้ตั้งแต่ 3,001 – 10,000 บาท และเป็นผู้ที่มีถิ่นฐานอยู่ในเขตเทศบาล เวียงเชียงแสนตั้งแต่กำเนิด และส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มทางสังคมในพื้นที่

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถานของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับโบราณสถานและการอนุรักษ์ ใน

ภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยที่ประเด็น เมืองเชียงแสนในปัจจุบันยังคงถือเป็นเมืองที่สำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี อยู่ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจสูงสุดและ ประเด็นการพัฒนาบ้านเมืองไม่ได้เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้โบราณสถานชำรุดทรุดโทรม ซึ่งประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่ำสุด

ด้านความตระหนักต่อการอนุรักษ์โบราณสถาน พบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับสูง โดยที่ประเด็นความตระหนักของ ประชาชนต่อการทราบวิธีการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์จัดการโบราณสถานอยู่ในระดับต่ำ และ ในประเด็นที่ ถ้าโบราณสถานถูกทำลายจะส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต ประเด็นการดูแลโบราณสถานไม่ควรเป็นหน้าที่ของรัฐเท่า และประเด็นที่รัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือองค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณะปฏิสังขรณ์โบราณสถาน ประชาชนมีความตระหนักอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักของประชาชน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตระหนักของประชาชนต่อการอนุรักษ์โบราณสถาน ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ การเป็นสมาชิกชมรมหรือกลุ่มทางสังคม และระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆเกี่ยวกับโบราณสถานและการอนุรักษ์ฯ ยกเว้นปัจจัยด้าน เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฯ

ปัญหาอุปสรรค

ประชาชนยังขาดโอกาสการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และยังไม่เห็นถึงคุณค่าหรือสำคัญของโบราณสถาน ประชาชนยังขาดจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีการบุกรุกโบราณสถานอยู่

การจัดการยังมีปัญหาเรื่องการประสานงานและการขาดทรัพยากรที่พอเพียง ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

1) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และจัดการ โบราณสถานให้มากขึ้น โดยควรมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ที่พอเพียง กับการดำเนินการอนุรักษ์จัดการ โบราณสถาน

2) ควรมีการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น รวมถึงควรมีการประเมินผลการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์ และให้ทราบถึงความสนใจของประชาชนในพื้นที่

3) ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ของประชาชนและการประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในทุกขั้นตอนของการอนุรักษ์และจัดการ โบราณสถาน

- 4) ควรมีการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน องค์กรเอกชน รวมทั้ง ชมรมหรือกลุ่มทางสังคม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์จัดการ โบราณสถานให้มากขึ้น
- 5) ในการวางแผนการพัฒนาต่างๆ ควรคำนึงถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดกับ โบราณสถาน และควรมีการวางแผนป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ
- 6) ควรมีการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของโบราณสถาน รวมถึงเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่น ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง และเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ
- 7) ควรมีมาตรการลงโทษที่เด็ดขาด กับผู้กระทำความผิด ทั้งที่เป็นประชาชน ผู้มีอิทธิพล และเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อไม่ให้เป็นการเยี่ยงอย่าง

The three objectives of the study were 1) to find out whether the people realized the importance of conserving ancient places, 2) to identify the factors related to their realization of the importance of conserving ancient places, 3) to point out the problems of conserving ancient places. A questionnaire was used to gather the data from 366 people living in the Tambon Wiangchiangsaen municipality in Chiangrai Province. Frequency, percentage, mean and standard deviation were used to describe the data, and t-test and F-test (one-way ANOVA) to test the hypothesis.

Findings

More than half of the samples were females. Almost half were 26-40 years old. They were engaged in small trade/business. More than half earned 3,001-10,000 baht a month. They had lived in the Tambon Wiangchiangsaen municipality since they were born. Most of them were not members of any social clubs-groups in the local are.

The samples were found to receive information related to ancient place conservation at a low level. However, their knowledge and understanding about ancient places and conservation was found to be high. Especially, they realized best that Muang Chiangsaen was still an important historic place at present. On the contrary, they knew the least that civilization was not the main cause of the deterioration of ancient places.

As a whole, the people were found to realize the importance of conserving ancient places at a high level. However, they learnt about how to participate in conserving ancient places at a low level. They knew moderately that if ancient places were destroyed, their course of living would be affected. Also they had a moderate knowledge that it about not be only the government who was responsible for looking after ancient places and that the government should give people or NGOs an opportunity to participate in restoring ancient places.

When the hypothesis were tested, the factors found to be significantly related to their realization of the importance of conserving ancient places were age, occupation, income, membership of a club or a social group, and knowledge and understanding about ancient places and conservation. On the contrary, sex, education, member of residential years, and access to information related to conservation of ancient places were found to have no effect on their realization of the importance of conserving ancient places.

Problems and obstacles

People still lacked an opportunity to participate in conserving ancient places. Some did not see the value or importance of ancient places, so they did not feel like participating in doing so. Some even intruded the places. In addition, there was still a problems of coordination, inadequate resources, poor public relations, unsystematic planning and serious implementation.

Recommendations

1. The government and related organizations should give prime importance to ancient place conservation and management by allocating enough budget, personnel, and material and equipment to maintain and restore ancient places.

2. There should be public relations activities to make people have knowledge and understanding realize the importance of conserving ancient places. The public relations work should be evaluated for its efficiency. A survey should be conducted to find out the people's level of interest.

3. Focus should be an people's participation. Coordination among agencies concerned in all procedures of conserving ancient place is necessary.

4. Cooperation should be sought from people and NGOs, including clubs or social groups so that they will participate were in conserving ancient places.

5. In setting any development plan, it is necessary to think of the adverse impacts on ancient places and a systematic plan should be established to prevent these impacts.

6. Local people should be made to realize the importance and value of ancient places. Also, local officials should seriously pay attention to this task for the public's interest.

7. There should be severe penalties for wrong doers-whether they are ordinary people, influential people, or government officials.